

ARCHEO-
LOGIA
POLSKI

TOM VII

1962

INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM VII

Zeszyt 2

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

WYDAWNICTWA INSTYTUTU HISTORII KULTURY MATERIALNEJ PAN

ARCHAEOLOGIA POLONA

Dotychczas ukazały się vol. I, II

Vol. IV, Wrocław—Warszawa—Kraków 1962 Ossolineum, ss. 336 . . . . . 65.—
Vol. V i VI (w druku)

ARCHEOLOGIA

Dotychczas ukazały się tomy V—XI

Tom XII, 1961, Wrocław—Warszawa—Kraków 1962 Ossolineum, ss. 210 + 2 wklejki —
mapa . . . . . 80.—
Tom XIII (w druku)

ARCHEOLOGIA POLSKI

Dotychczas ukazały się tomy I—VII, z. 1

Tom VII, z. 2, Wrocław—Warszawa—Kraków 1962 Ossolineum . . . . . 50.—
Tom VIII, z. 1—2 (w druku)

BIBLIOTHECA ANTIQUA

Vol. 1, Anna S w i d e r e k, *La propriété foncière privée dans l'Égypte de Vespasien et sa technique agricole d'après P. Lond. 131 recto*, Wrocław 1960 Ossolineum, ss. 108 +
+ 2 tablice . . . . . 25.—
Vol. 2, Bogdan R u t k o w s k i, *Terra sigillata znaleziona w Polsce*, Wrocław 1960
Ossolineum, ss. 116 + 38 tablic + 5 map . . . . . 30.—
Vol. 3, Stefan P a r n i c k i - P u d e i k o, *Budownictwo starożytnej Grecji* (w druku)

INVENTARIA ARCHAEOLOGICA, POLOGNE

Dotychczas ukazały się fasc. I—VI

Fasc. VII, Łódź—Warszawa 1961 PWN, planches 37—40 (10 feuilles)

POLSKIE BADANIA ARCHEOLOGICZNE

Tom I, Jacek S l a s k i, Stanisław T a b a c z y Ń s k i, *Wczesnośredniowieczne skarby srebrne Wielkopolski (Półkie skarby wczesnośredniowieczne. Inwentarze, t. 1)*, Wrocław—Warszawa 1959 Ossolineum, ss. 86 + 2 wklejki map + 27 tablic nrb. . . . . 40.—
Tom II, Stanisław T a b a c z y Ń s k i, *Z badań nad wczesnośredniowiecznymi skarbami srebrnymi Wielkopolski*, Wrocław—Warszawa 1959 Ossolineum, ss. 69 . . . . . 20.—
Tom III, *Poznań we wczesnym średniowieczu*, t. 1, praca zbiorowa pod redakcją Witolda Hensla, Wrocław—Warszawa 1959 Ossolineum, ss. 129 + 1 ryc. nrb. . . . . 42.—
Tom IV, Teresa i Ryszard K i e r s n o w s c y, *Wczesnośredniowieczne skarby srebrne z Pomorza (Polskie skarby wczesnośredniowieczne. Inwentarze, t. 2)*, Wrocław—Warszawa 1959 Ossolineum, ss. 134 + 31 tabl. + 1 wklejka — mapa . . . . . 65.—
Tom V, *Poznań we wczesnym średniowieczu*, t. 2, praca zbiorowa pod redakcją Witolda Hensla, Wrocław—Warszawa 1960 Ossolineum, ss. 219 + 4 wklejki map i tablic . . . . . 95.—
Tom VI, Włodzimierz i Zoja S z a f r a Ń s c y, *Z badań nad wczesnośredniowiecznym osadnictwem wiejskim w Biskupinie*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961 Ossolineum, ss. 229 + 2 wklejki rycin + 22 tablice . . . . . 100.—
Tom VII, *Poznań we wczesnym średniowieczu*, t. 3, praca zbiorowa pod redakcją Witolda Hensla, Wrocław—Warszawa 1961 Ossolineum, ss. 228 + 13 wklejek tablic . . . . . 105.—
Tom VIII, Lech L e c i e j e w i c z, *Ujęcie we wczesnym średniowieczu*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961 Ossolineum, ss. 137 + 8 wklejek planów . . . . . 50.—
Tom IX, Krystyna J ó z e f o w i c z ó w n a, *Z badań nad architekturą przedromańską i romańską w Poznaniu* (w druku)

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

Dotychczas ukazały się tomy I—XII

Tom XIII, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961 Ossolineum, ss. 240 + 8 wklejek rycin . . . . . 50.—
Tom XIV (w druku)

ARCHEOLOGIA POLSKI

INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

Nie wypotyca się

ARCHEOLOGIA POLSKI

TOM VII

Zeszyt 2

WROCŁAW — WARSZAWA — KRAKÓW
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK
1962

Redaktor Serii
ZDZISŁAW RAJEWSKI

Sekretarze Redakcji
ZBIGNIEW BUKOWSKI
JERZY GAŚSOWSKI

Rada Redakcyjna
ALEKSANDER GIEYSZTOR, WITOLD HENSEL,
KONRAD JAŻDŻEWSKI, ZDZISŁAW KĘPIŃSKI,
KAZIMIERZ MAJEWSKI, ZOFIA PODKOWIŃSKA

Adres Redakcji
Instytut Historii Kultury Materialnej PAN
Warszawa, Nowy Świat 72
tel. 6-52-31, wewn. 153

Redaktor Zofia Kozłowska

Redaktor techniczny Marian Łukaniec

Wszelkie prawa zastrzeżone

Printed in Poland

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo. Wrocław 1962.
Wydanie I. Nakład 500 + 140 egz. Objętość ark. wyd. 19,85, ark. druk.
14,5+3 wkl., ark. form. A-1 21,28. Pap. wklęsłodruk., sat., kl. V, 80 g,
z fabryki w Skolwinie. Oddano do składania 11 III 1962, podpisano
do druku 11 XII 1962, druk ukończono w grudniu 1962 roku. Zakłady
Kartograficzne — Wrocław, ul. Kościuszki 29. Zam. nr K/420 (B-9).
Cena zł 50.—

Prof. Dr WŁODZIMIERZ HOŁUBOWICZ
KIEROWNIK ZAKŁADU ARCHEOLOGII POLSKI IHKM PAN
WE WROCŁAWIU ORAZ KATEDRY ARCHEOLOGII POLSKI
UNIwersytetu im. B. BIERUTA we WROCŁAWIU

ur. dnia 20 czerwca 1908 r.
zm. dnia 7 kwietnia 1962 r.

SPIS TREŚCI

STUDIA I MATERIAŁY

Witold Hensel, Lech Leciejewicz, Metoda archeologiczna w zastosowaniu do badań nad wsią i miastem wczesnośredniowiecznym w Polsce	175
La méthode archéologique appliquée à l'étude sur les villages et les villes du Haut Moyen Age	201
Krzysztof Dąbrowski, Wojciech Stopiński, Ewa Stupnicka, Początki i rozwój grodziska na Zawodziu w Kaliszu w świetle badań środowiska naturalnego	203
The Beginnings and the Development of the Hill-Fort at Zawodzie in Kalisz in the Light of Research Work on Natural Environment	227
Waldemar Chmielewski, Zróżnicowanie kulturowe w późnym paleolicie Polski środkowej	229
La différenciation culturelle à l'époque tardive du paléolithique en Pologne centrale	242
Mieczysław Radwan, Dotychczasowe próby odtworzenia procesu metalurgicznego w dymarkach typu świętokrzyskiego	243
The attempts carried out so far at reproducing the metallurgical process in bloomeries of the Holy-Cross Mountains type	250
Wojciech Szymański, Uwagi w kwestii zabytków awarskich znalezionych na terenie Polski	283
Remarks concerning Avarian relics found in Polish territories	311
Stanisław Suchodolski, Lokalizacja najdawniejszych mennic polskich	315
The Localization of the Most Ancient Polish Mints	328

DROBNE PRACE

Janusz K. Kozłowski, Nowe znalezisko importu z krzemienia świeciechowskiego na terenie Węgier	331
A New Finding of an Imported Object Made of Świeciechowski Flint in Hungary	335
Marek Gedl, Uwagi o zaniku kultury łużyckiej na Górnym Śląsku	337
Notes on the decline of the Lusatian culture in Upper Silesia	345

DYSKUSJE I POLEMIKI

Wanda Giźbert, Kilka uwag na temat pochodzenia i uprawy roślin zbożowych	347
Tadeusz Malinowski, W sprawie pobytu Scytów na ziemiach polskich	350

RECENZJE I OMÓWIENIA

M. Szymańska, Bibliografia historii Poznania (Witold Hensel)	355
J. Troels-Smith, Ivy Mistletoe and Elm — Climate Indicators — Fodder Plants (Helena Przesławska)	357
O. Kleemann, Die Anfänge der Geschichte Schlesiens (Rudolf Jamka)	359
Pradzieje powiatu krakowskiego (Anna Dzeduszycka-Machnikowa)	365
H. Schawabediessen, Die Federmesser-Gruppen der nordwesteuropäischen Flachlandes (Maria Chmielewska)	372
A. Gimbutas, A Survey of the Bronze Age in the Southeastern Baltic Area (Jan Dąbrowski)	375
V. Miložić, Präkeramisches Neolithikum auf Balkanhalbinsel (Zygmunt Krzak)	380
J. Głosik, Osada kultury ceramiki sznurowej w Strzyżowie, pow. Hrubieszów (Zygmunt Krzak)	385
Б. Митря, Могильник в селе Индепенденца и погребение в селе Коконь (Teresa Dąbrowska)	388
B. Szöke, Über die Beziehungen Moraviens zu dem Donaugebiet in der Spät- awarenzeit (Wojciech Szymański)	390
P. Podejko, Dawna muzyka polska na terenie województwa bydgoskiego i Po- morza Gdańskiego (Witold Hensel)	394
R. Barnycz-Gupieniec, Naczynia drewniane z Gdańska w X—XIII wieku (Maria Malinowska)	395

KWARTALNIK HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

Dotychczas ukazały się roczniki I—IX, nr 3

Rocznik IX, 4/1961, Warszawa 1961 PWN, ss. 222 + 2 wklejki rycin + ss. 11 skorowidza 35.—

STUDIA I MATERIAŁY Z HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

Dotychczas ukazały się tomy I—VII

Tom VIII, *Studia z dziejów górnictwa i hutnictwa*, t. 5, Wrocław—Warszawa 1960 Ossolineum, ss. 146 + 1 mapa . . . . . 25.—

Tom IX, *Studia z dziejów gospodarstwa wiejskiego*, t. 4, zeszyt 1, Warszawa 1961 PWN, ss. 189 + 1 wklejka — mapa . . . . . 43.—

zeszyt 2, Warszawa 1961 PWN, ss. 122 . . . . . 30.—

zeszyt 3, Warszawa 1961 PWN, ss. 156 . . . . . 37.—

Tom X, *Studia z dziejów rzemiosła i przemysłu*, t. 1, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961 Ossolineum, ss. 255 + 1 wklejka — mapa . . . . . 48.—

Tom XI, XII, XIII, XIV (w druku)

STUDIA WCZESNOSREDNIOWIECZNE

Dotychczas ukazały się tomy I—IV

Tom V, z. 1, Wrocław—Warszawa—Kraków 1962 Ossolineum, ss. 102 . . . . . 70.—

ŹRÓDŁA DO HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

Instrukcje gospodarcze dla dóbr magnackich i szlacheckich z XVII—XIX wieku, t. 1, wydali: Bohdan Baranowski, Julian Bartyś, Antonina Keckowa, Janina Leskiewicz, Wrocław 1958 Ossolineum, ss. 749 + 2 wklejki tablic . . . . . 145.—

Eugeniusz Krygier, Teresa Ruszczyńska, *Katalog zabytków budownictwa przemysłowego w Polsce*, t. 1: Woj. poznańskie, z. 1: Pow. Gostyń; t. II: Woj. kieleckie, z. 1: Pow. Końskie, Wrocław—Warszawa 1958 Ossolineum, ss. 128 + 7 tablic + 2 mapy . . . . . 25.—

Eugeniusz Krygier, *Katalog zabytków budownictwa przemysłowego w Polsce*, t. 2: Woj. kieleckie, z. 2: Pow. Kielce, Wrocław—Warszawa 1959 Ossolineum, ss. 120 + 11 tablic + 1 mapa . . . . . 25.—

Eugeniusz Krygier, *Katalog zabytków budownictwa przemysłowego w Polsce*, t. 2: Woj. kieleckie, z. 3: Pow. Itża, miasto Skarżysko-Kamienna, miasto Starachowice, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961 Ossolineum, ss. 116 + 17 tablic + 1 mapa . . . . . 35.—

Janusz Bogdanowski, Marian Kornecki, *Katalog zabytków budownictwa przemysłowego w Polsce*, t. 3: Woj. krakowskie, z. 1: Pow. Kraków, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961 Ossolineum, ss. 91 . . . . . 20.—

Zygmunt Swiechowski, *Katalog zabytków budownictwa romańskiego w Polsce* (w druku)

Instrukcje gospodarcze dla dóbr magnackich i szlacheckich z XVII—XIX wieku, t. 2, wydali: Bohdan Baranowski, Julian Bartyś, Lesz Sobczak (w druku)

ETNOGRAFIA POLSKA

Dotychczas ukazały się tomy I—IV

Tom VI, Wrocław—Warszawa—Kraków 1962 Ossolineum, ss. 474 + 3 wkl. . . . . 80.—

Tom VII (w druku)

BIBLIOTEKA ETNOGRAFII POLSKIEJ

Nr 1, *Studia i materiały do historii kultury wsi polskiej w XIX i XX wieku. Zajęcia pozarolnicze. Współdziałanie gospodarcze*, Wrocław 1958 Ossolineum, ss. 436 + 7 wklejek tablic i map . . . . . 70.—

Nr 2, Alfred Zaręba, *Zbieranie materiałów gwarowych. Wskazówki dla etnografa w terenie*, Wrocław 1956 Ossolineum, ss. 54 . . . . . 80.—

Nr 3, Kazimierz Moszyński, *Człowiek. Wstęp do etnografii powszechnej i etnologii*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1958 Ossolineum, ss. 855 + 33 tablic n.b. . . . . 90.—

Nr 4, Maria Gładyszowa, *Wiedza ludowa o gwiazdach*, Wrocław 1960 Ossolineum, ss. 235 + 15 map . . . . . 50.—

Nr 5, *Kurpie. Puszcza Zielona* (praca zbiorowa, Wrocław—Warszawa—Kraków 1962 Ossolineum, ss. 542 + 1 ryc. kol. + 3 mapy . . . . . 100.—

Nr 8, Kazimierz Moszyński, *O sposobach badania kultury materialnej Pralowian*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1962 Ossolineum, ss. 294 + 1 wkl. . . . . 50.—

POLSKI ATLAS ETNOGRAFICZNY

Zeszyt próbny, Wrocław 1958, 17 map + suplement, ss. 66

Zeszyt 1 (w druku)

ŹRÓDŁA ORIENTALNE

Tom I, *Źródła arabskie do dziejów Słowiańszczyzny*, t. 1, wydał i opracował Tadeusz Lewicki, Wrocław—Kraków 1956 Ossolineum, ss. 383 39,50

PRACE MONOGRAFICZNE I POPULARNONAUKOWE

- Witold Hensel, *Słowiańszczyzna wczesnośredniowieczna*, Warszawa 1956 PWN, ss. 493 + 8 wklejek tablic 51,80
- Jan Pazdur, *Zakłady metalowe w Białogonie (1614—1914)*, Wrocław 1957 Ossolineum, ss. 247 + 1 wklejka-mapa . . . . . 44.—
- Pierwsza Sesja Archeologiczna*, Wrocław—Warszawa 1957 Ossolineum, ss. 432 . . . . . 73.—
- Witold Hensel, *Studia i materiały do osadnictwa Wielkopolski wczesnohistorycznej*, t. III (seria: *Studia nad osadnictwem Wielkopolski wczesnohistorycznej*, t. IV), Warszawa 1959 PWN, ss. 285 + XLIV tablice + 184 ryciny w tekście . . . . . 57.—
- Józef Kostrzewski, *Obrządek ciałopalny u plemion polskich i Słowian północno-zachodnich*, Warszawa 1960 PWN, ss. 83 + wklejka-mapa . . . . . 16.—
- Witold Hensel, *Polska przed tysiącem lat*, Wrocław—Warszawa 1960 Ossolineum, ss. 232 + 9 wklejek rycin + mapa . . . . . 50.—
- Witold Hensel, Aleksandra Broniewska, *Starodawna Kruszwica od czasów najdawniejszych do roku 1271*, Wrocław 1961 Ossolineum, ss. 170 + 8 wklejek tablic i rycin . . . . . 25.—
- Waldemar Chmielewski, *La civilisation de Jerzmanowice*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961 Ossolineum, ss. 93 + 24 tablic . . . . . 20.—
- Zygmunt Krzak, *Materiały do znajomości kultury złockiej*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961 Ossolineum, ss. 184 + 1 wklejka . . . . . 40.—
- Anna Płachcińska, *Sąddeczyzna w XIII i XIV wieku*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961 Ossolineum, ss. 188 + 1 mapa . . . . . 30.—
- Jerzy Kruppé, *Studia nad ceramiką XIV wieku ze Starego Miasta w Warszawie*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961 Ossolineum, ss. 232 + 1 wklejka-rycina . . . . . 38.—
- Lech Leciejewicz, *Początki nadmorskich miast na Pomorzu Zachodnim*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1961 Ossolineum, ss. 380 + 6 wkl. . . . . 60.—
- Zofia Podwińska, *Technika uprawy roli w Polsce średniowiecznej*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1962 Ossolineum, ss. 389 . . . . . 70.—
- Irena Turnau, *Zmiany w polskiej produkcji włókienniczej XVIII wieku*, Wrocław—Warszawa—Kraków 1962 Ossolineum, ss. 348 + 2 wkl. + 4 tabl. kolor. . . . . 70.—
- Maria Dembińska, *Konsumpcja żywnościowa w Polsce średniowiecznej* (w druku)
- Andrzej Poppe, *Materiały do słownika terminów budownictwa staroruskiego* (w druku)
- Andrzej Abramowicz, *Studia nad genezą polskiej kultury artystycznej* (w druku)

ARCHEOLOGIA POLSKI, t. I ukazał się w r. 1957.

R. 17

BIBLIOTERA

I
H
K
M

~~7319~~ 7319

Nie wypozycz